

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної справи

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС ДИСЦИПЛІНИ
Економіка та планування діяльності підприємств туризму

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
освітня програма
вид дисципліни

перший (бакалаврський)
24 «Сфера обслуговування»
242 «Туризм»
«Туризм»
обов'язкова

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

РОЗРОБНИК: Жихор О.Б., д.е.н., професор, професор кафедри міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної справи

2020 / 2021 навчальний рік

ЗМІСТ

1. Робоча навчальна програма дисципліни
2. Конспект(и) лекцій з навчальної дисципліни
3. Методичні вказівки (рекомендації) для проведення лабораторних, практичних та семінарських занять
4. Тематика курсових робіт (проектів), РГР, домашніх завдань тощо та методичні вказівки (рекомендації) щодо їх виконання (*не передбачено програмою*)
5. Методичні розробки з організації самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни (графік, методичні рекомендації тощо)
6. Індивідуальні завдання
7. Засоби діагностики з навчальної дисципліни (екзаменаційні білети, питання до ПМК, тестовий комплекс) (приклад екзаменаційного або залікового завдання з вказанням кількості балів за завдання)
8. Питання для самостійної підготовки до екзамену (заліку)

1. Робоча навчальна програма дисципліни

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи к.х.н., доц. Пантелеймонов
А.В.

“ _____ ” _____ 2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
Економіка та планування діяльності підприємств туризму

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
спеціальність	242 «Туризм»
освітня програма	«Туризм»
вид дисципліни	обов’язкова

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2020 / 2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“_____” серпня 2020 року, протокол № _____

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Жихор О.Б., д.е.н., професор, професор кафедри міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної справи

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол № 1 від “28” серпня 2020 року

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

_____ Парфіненко А. Ю.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої програми «Туризм»

Гарант освітньої програми «Туризм»

_____ Посохов І.С.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол № _____ від “_____” серпня 2020 року

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

_____ Григорова-Беренда Л.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Економіка та планування діяльності підприємств туризму” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальністю 242 – «Туризм».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Мета викладання навчальної дисципліни** – надання студентам базових знань і навичок щодо теоретико-організаційних основ діяльності підприємств туризму, а саме особливостей планування діяльності підприємств туристично-готельного бізнесу, ціноутворення, маркетингових технологій, специфіки готельного господарства, а також фінансування та фінансової безпеки підприємств готельно-ресторанного бізнесу.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

вивчення туристично-готельних послуг, правил та особливостей їх надання;

вивчення нормативно-правових основ туристично-готельного бізнесу;

вивчення принципів функціонування туристично-готельного підприємництва;

вивчення інфраструктури туристично-готельного бізнесу та тенденцій розвитку;

вивчення основ інвестування підприємств готельно-ресторанного бізнесу;

вивчення особливостей фінансування підприємств готельно-ресторанного бізнесу;

засвоєння сутності фінансової безпеки підприємств готельно-ресторанного бізнесу, а також ризиків і загроз фінансовій безпеці підприємств готельно-ресторанного бізнесу.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
6-й	6-й
Лекції	
30 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
30 год.	-

Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
60 год.	120
в т.ч. індивідуальні завдання (підсумкова контрольна робота)	

1.6. Заплановані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до ОПП:

1) загальні компетентності:

ЗК3 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

2) фахові компетентності:

ФК8- Здатність проводити комплексні маркетингові дослідження і моніторинг ринку туристичних послуг;

Програмні результати навчання:

ПРН7 – Уміння діагностувати стан маркетингового середовища туристичних підприємств і організації та тенденції розвитку туристичного ринку.

ПРН9 – Уміння використовувати спеціалізовану довідкову літературу при розробці програмних турів, прикладних каскад і флеш-турів.

ПРН13 – Знання технології оформлення, ведення обліку та зберігання туристичної документації: програм перебування туристів, інформаційних листів (пам'яток); туристичних ваучерів, санаторно-курортних путівок, маршрутних листів, міграційних карток, візових анкет, страхових полісів, митних декларацій та бн.. документів, необхідних для здійснення подорожі; звітів, запрошень, листів бронювання, квитків на транспортне обслуговування, багажних квитанцій, списків груп та ін.

ПРН20 – Знання технології обов'язкового страхування туристів на підставі нормативно-правової бази з питань страхування та особливостей страхування майна і життя в Україні та за кордоном.

ПРН22 – Знання правил обліку та збереження документації, листів бронювання, оферт та інвойсів (рахунків) за туристичне обслуговування.

ПРН36 – Уміння визначати ризики та забезпечувати безпеку туристичних подорожей.

Матриця компетентностей та програмних результатів навчання, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Економіка та планування діяльності підприємств туризму» у відповідності до ОПП

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	ПРН36	Уміння визначати ризики та забезпечувати безпеку туристичних подорожей
ЗК7	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	ПРН7, ПРН9, ПРН20	Уміння діагностувати стан маркетингового середовища туристичних підприємств і організації та тенденції розвитку туристичного ринку Уміння використовувати спеціалізовану довідкову літературу при розробці програмних турів, прикладних каскад і флеш-турів Знання технології обов'язкового страхування туристів на підставі нормативно-правової бази з питань страхування та особливостей страхування майна і життя в Україні та за кордоном

ЗК9	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	ПРН36	Уміння визначати ризики та забезпечувати безпеку туристичних подорожей
Фахові компетентності (ФК)			
ФК8	Здатність проводити комплексні маркетингові дослідження і моніторинг ринку туристичних послуг	ПРН13, ПРН20, ПРН22	Знання технології оформлення, ведення обліку та зберігання туристичної документації: програм перебування туристів, інформаційних листів (пам'яток); туристичних ваучерів, санаторно-курортних путівок, маршрутних листів, міграційних карток, візових анкет, страхових полісів, митних декларацій та 8н.. документів, необхідних для здійснення подорожі; звітів, запрошень, листів бронювання, квитків на транспортне обслуговування, багажних квитанцій, списків груп та ін. Знання технології обов'язкового страхування туристів на підставі нормативно-правової бази з

			питань страхування та особливостей страхування майна і життя в Україні та за кордоном Знання правил обліку та збереження документації, листів бронювання, оферт та інвойсів (рахунків) за туристичне обслуговування
--	--	--	---

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Розвиток туристично-готельної справи

- 1.1. Предмет, мета і завдання дисципліни
- 1.2. Еволюція становлення туризму
- 1.3. Історичний шлях розвитку підприємств індустрії відпочинку
- 1.4. Сучасні тенденції розвитку готельної індустрії
- 1.5. Сучасні тенденції розвитку туристичної галузі
- 1.6. Сучасний стан туризму і готельного бізнесу в Україні

2. Регулювання туристичної діяльності в Україні

- 2.1. Державне регулювання туристичного бізнесу в Україні
- 2.2. Принципи і цілі державного регулювання туристичної діяльності в Україні
- 2.3. Державні органи регулювання туризму в Україні
- 2.4. Нормативно-правова база туристичної діяльності
- 2.5. Ліцензування туристичних послуг
- 2.6. Сертифікація послуг готелів і послуг харчування
- 2.7. Права і обов'язки сторін туристичної діяльності
- 2.8. Організаційний аспект створення туристичної фірми

3. Економічні основи туристичної діяльності

- 3.1. Послуги туризму, їх сутність і специфіка
- 3.2. Поняття та значення туристичного бізнесу в економіці
- 3.3. Комплексність туристичних послуг
- 3.4. Класифікація туризму
- 3.5. Фактори розвитку туристичних послуг
- 3.6. Розробка туристичного продукту

3.7. Міжнародний туризм

4. Маркетингові аспекти туристичних послуг

- 4.1. Показники туристичної діяльності
- 4.2. Специфіка маркетингу послуг туризму
- 4.3. Сегментація туристичного попиту
- 4.4. Вибір цілей і завдань маркетингу туристичних послуг
- 4.5. Стратегічний маркетинг в туризмі
- 4.6. Використання нових технологій для маркетингу в туризмі

5. Технології дореалізаційних процесів

- 5.1. Особливості туристичних послуг
- 5.2. Туроператорська та турагентська діяльність
- 5.3. Технологічні аспекти формування туристичних послуг
- 5.4. Технологія доставки туристичного продукту до споживача
- 5.5. Специфіка рекламних послуг у туристичній галузі
- 5.6. Використання рекламних засобів для просування туристичного продукту

6. Обслуговування клієнтів туристичної фірми

- 6.1. Сутність процесу обслуговування
- 6.2. Документальне оформлення взаємин туристичної фірми з клієнтом
- 6.3. Організація розрахунків із клієнтами туристичної фірми
- 6.4. Технологія просування і стимулювання продаж туристичних продуктів
- 6.5. Соціально-психологічні особливості туристичної діяльності

7. Особливості ціноутворення на ринку туристичних послуг

- 7.1. Механізм ціноутворення в міжнародному туризмі
- 7.2. Фактори формування ціни на туристичні послуги
- 7.3. Політика цін на туристичні послуги
- 7.4. Структура ціни на туристичний продукт
- 7.5. Доходи і витрати в туристичній діяльності
- 7.6. Методи ціноутворення в туристичних фірмах
- 7.7. Практичні аспекти формування цін на комплексне обслуговування

8. Міжнародне регулювання туристичної діяльності

- 8.1. Роль міжнародних організацій в регулюванні туристичної діяльності
- 8.2. Види, цілі і завдання міжнародних туристичних організацій
- 8.3. Міжнародні туристичні заходи
- 8.4. Інструменти регулювання міжнародної туристичної діяльності
- 8.5. Міжнародні акти, які регулюють туристичну діяльність

9. Загальні положення про готельний бізнес

- 9.1. Характеристика та особливості готельних послуг
- 9.2. Класифікація готелів
- 9.3. Рівень комфорту закладів готельного типу

9.4. Функціональне призначення готельних номерів

10. Організаційна структура готельного бізнесу

- 10.1. Значення організаційної структури
- 10.2. Типи організаційних структур
- 10.3. Розробка організаційної структури в готельному бізнесі
- 10.4. Основні служби готелю
- 10.5. Форми управління підприємствами готельного бізнесу

11. Менеджмент обслуговування на підприємствах харчування

- 11.1. Класифікація підприємств харчування
- 11.2. Культура обслуговування на підприємствах харчування
- 11.3. Безпека та екологічність під час обслуговування
- 11.4. Створення комфорту
- 11.5. Психологічні особливості процесу обслуговування
- 11.6. Етика обслуговування
- 11.7. Обслуговування в готельних номерах
- 11.8. Умови харчування і методи обслуговування

12. Менеджмент персоналу і ресторанів

- 12.1. Кадрова служба готельного комплексу
- 12.2. Вимоги до менеджера
- 12.3. Планування персоналу
- 12.4. Підбір персоналу

Тема 13. Основи інвестування підприємств туризму

- 13.1. Суть та види інвестицій в ринковій економіці
- 13.2. Інвестиційна діяльність, її суб'єкти та об'єкти
- 13.3. Форми інвестицій в ринковій економіці
- 13.4. Фінансове забезпечення інвестиційного процесу
- 13.5. Менеджмент інвестицій, інвестиційні стратегії та політика

Тема 14. Фінансування підприємств туризму

- 14.1. Поняття фінансування та його форми
- 14.2. Внутрішні джерела фінансування операційної та інвестиційної діяльності підприємств
- 14.3. Зовнішнє фінансування суб'єктів господарювання
- 14.4. Альтернативні джерела фінансування суб'єктів господарювання

Тема 15. Фінансова безпека підприємств туризму

- 15.1. Сутність фінансової безпеки суб'єктів господарювання
- 15.2. Ризики і загрози фінансовій безпеці підприємств
- 15.3. Методи оцінки фінансової безпеки підприємства
- 15.4. Розробка системи фінансової безпеки підприємства: теоретичні та практичні аспекти

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах				Обсяг у годинах			
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	пз	с. р.		л	п	с.р
1.Розвиток туристично-готельної справи	8	2	2	4	8	-	-	8
2. Регулювання туристичної діяльності в Україні	8	2	2	4	8	-	-	8
3. Економічні основи туристичної діяльності	8	2	2	4	8	-	-	8
4. Маркетингові аспекти туристичних послуг	8	2	2	4	8	-	-	8
5. Технології дореалізаційних процесів	8	2	2	4	8	-	-	8
6. Обслуговування клієнтів туристичної фірми	8	2	2	4	8	-		8
7. Особливості ціноутворення на ринку туристичних послуг	8	2	2	4	8	-	-	8
8. Міжнародне регулювання туристичної діяльності	8	2	2	4	8	-	-	8
9. Загальні положення про готельний бізнес	8	2	2	4	8	-	-	8
10. Організаційна структура готельного бізнесу	8	2	2	4	8	-	-	8
11. Менеджмент обслуговування на підприємствах харчування	8	2	2	4	8	-	-	8
12. Менеджмент персоналу і ресторанів	8	2	2	4	8	-	-	8
13. Основи інвестування підприємств туризму	8	2	2	4	8	-	-	8
14. Фінансування підприємств туризму	8	2	2	4	8	-	-	8
15. Фінансова безпека підприємств туризму	8	2	2	4	8	-	-	8
Усього годин	120	30	30	60	120	-	-	120

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин
1.Розвиток туристично-готельної справи 1.1. Предмет, мета і завдання дисципліни 1.2. Еволюція становлення туризму 1.3. Історичний шлях розвитку підприємств індустрії відпочинку 1.4. Сучасні тенденції розвитку готельної індустрії 1.5. Сучасні тенденції розвитку туристичної галузі 1.6. Сучасний стан туризму і готельного бізнесу в Україні	2
2. Регулювання туристичної діяльності в Україні 2.1. Державне регулювання туристичного бізнесу в Україні 2.2. Принципи і цілі державного регулювання туристичної діяльності в Україні 2.3. Державні органи регулювання туризму в Україні 2.4. Нормативно-правова база туристичної діяльності 2.5. Ліцензування туристичних послуг 2.6. Сертифікація послуг готелів і послуг харчування 2.7. Права і обов'язки сторін туристичної діяльності 2.8. Організаційний аспект створення туристичної фірми	2
3. Економічні основи туристичної діяльності 3.1. Послуги туризму, їх сутність і специфіка 3.2. Поняття та значення туристичного бізнесу в економіці 3.3. Комплексність туристичних послуг 3.4. Класифікація туризму 3.5. Фактори розвитку туристичних послуг 3.6. Розробка туристичного продукту 3.7. Міжнародний туризм	2
4. Маркетингові аспекти туристичних послуг 4.1. Показники туристичної діяльності 4.2. Специфіка маркетингу послуг туризму 4.3. Сегментація туристичного попиту 4.4. Вибір цілей і завдань маркетингу туристичних послуг 4.5. Стратегічний маркетинг в туризмі 4.6. Використання нових технологій для маркетингу в туризмі	2
5. Технології дореалізаційних процесів 5.1. Особливості туристичних послуг 5.2. Туроператорська та турагентська діяльність 5.3. Технологічні аспекти формування туристичних послуг 5.4. Технологія доставки туристичного продукту до споживача 5.5. Специфіка рекламних послуг у туристичній галузі 5.6. Використання рекламних засобів для просування туристичного продукту	2

6. Обслуговування клієнтів туристичної фірми 6.1. Сутність процесу обслуговування 6.2. Документальне оформлення взаємин туристичної фірми з клієнтом 6.3. Організація розрахунків із клієнтами туристичної фірми 6.4. Технологія просування і стимулювання продаж туристичних продуктів 6.5. Соціально-психологічні особливості туристичної діяльності	2
7. Особливості ціноутворення на ринку туристичних послуг 7.1. Механізм ціноутворення в міжнародному туризмі 7.2. Фактори формування ціни на туристичні послуги 7.3. Політика цін на туристичні послуги 7.4. Структура ціни на туристичний продукт 7.5. Доходи і витрати в туристичній діяльності 7.6. Методи ціноутворення в туристичних фірмах 7.7. Практичні аспекти формування цін на комплексне обслуговування	2
8. Міжнародне регулювання туристичної діяльності 8.1. Роль міжнародних організацій в регулюванні туристичної діяльності 8.2. Види, цілі і завдання міжнародних туристичних організацій 8.3. Міжнародні туристичні заходи 8.4. Інструменти регулювання міжнародної туристичної діяльності 8.5. Міжнародні акти, які регулюють туристичну діяльність	2
9. Загальні положення про готельний бізнес 9.1. Характеристика та особливості готельних послуг 9.2. Класифікація готелів 9.3. Рівень комфорту закладів готельного типу 9.4. Функціональне призначення готельних номерів	2
10. Організаційна структура готельного бізнесу 10.1. Значення організаційної структури 10.2. Типи організаційних структур 10.3. Розробка організаційної структури в готельному бізнесі 10.4. Основні служби готелю 10.5. Форми управління підприємствами готельного бізнесу	2
11. Менеджмент обслуговування на підприємствах харчування 11.1. Класифікація підприємств харчування 11.2. Культура обслуговування на підприємствах харчування 11.3. Безпека та екологічність під час обслуговування 11.4. Створення комфорту 11.5. Психологічні особливості процесу обслуговування 11.6. Етика обслуговування	2

11.7. Обслуговування в готельних номерах	
11.8. Умови харчування і методи обслуговування	
12. Менеджмент персоналу і ресторанів 12.1. Кадрова служба готельного комплексу 12.2. Вимоги до менеджера 12.3. Планування персоналу 12.4. Підбір персоналу	2
Тема 13. Основи інвестування підприємств туризму 13.1. Суть та види інвестицій в ринковій економіці 13.2. Інвестиційна діяльність, її суб'єкти та об'єкти 13.3. Форми інвестицій в ринковій економіці 13.4. Фінансове забезпечення інвестиційного процесу 13.5. Менеджмент інвестицій, інвестиційні стратегії та політика	2
Тема 14. Фінансування підприємств туризму 14.1. Поняття фінансування та його форми 14.2. Внутрішні джерела фінансування операційної та інвестиційної діяльності підприємств 14.3. Зовнішнє фінансування суб'єктів господарювання 14.4. Альтернативні джерела фінансування суб'єктів господарювання	2
Тема 15. Фінансова безпека підприємств туризму 15.1. Сутність фінансової безпеки суб'єктів господарювання 15.2. Ризики і загрози фінансовій безпеці підприємств 15.3. Методи оцінки фінансової безпеки підприємства 15.4. Розробка системи фінансової безпеки підприємства: теоретичні та практичні аспекти	
Разом	30

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
	Очна форма	Заочна форма
1.Розвиток туристично-готельної справи 1. Що таке туристично-готельний бізнес? 2. Які елементи входять у туристично-готельний бізнес? 3. Дайте визначення туризму ЮНВТО. 4. Дайте визначення туризму згідно із Законом України «Про туризм». 5. Які характерні ознаки відрізняють туристів від інших осіб, що подорожують? 6. Хто не належить до числа туристів? 7. Дайте визначення категорії «готель». 8. Скільки етапів виділяють у розвитку туризму?	4	8

9. У чому полягає особливість масового туризму? 10. Які виділяють етапи становлення підприємств індустрії відпочинку? 11. Як поділяють готельні ланцюги? 12. Назвіть переваги готельних ланцюгів. 13. Охарактеризуйте сучасні тенденції розвитку туристичної галузі. 14. У чому полягають особливості сучасного стану туризму і готельного господарства в Україні? Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.		
2. Регулювання туристичної діяльності в Україні 1. Як саме розвиток туризму впливає на національну економіку країни? 2. Які основні нормативно-правові акти регулюють туристичну діяльність в Україні? 3. Назвіть головні принципи державного регулювання туристичної діяльності. 4. Назвіть мету державного регулювання туристичної діяльності. 5. У чому полягають концептуальні завдання державного регулювання туристичного бізнесу на сучасному етапі розвитку економіки? 6. Назвіть інструменти реалізації державної політики туристичної діяльності. 7. Які основні цілі державного регулювання туристичної діяльності? 8. Назвіть органи державної виконавчої влади в галузі туризму в Україні. 9. Перелічіть основні завдання Держтуризмкурортів. 10. У чому полягає ліцензування туристичної діяльності? 1 11. Що повинно міститися у заяві про видачу ліцензії на здійснення туристичної діяльності? 12. У чому полягає сертифікація у сфері туристичної діяльності та послуг готелів? 13. Перелічіть права та обов'язки сторін туристичної діяльності. 14. Які існують суб'єкти підприємницької діяльності в Україні? 15. Поясніть процедуру створення підприємства. 16. Хто може бути засновниками підприємств туристичної	4	8

діяльності? 17. Назвіть фактори, що визначають вибір організаційно-правових форм діяльності. Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.		
3. Економічні основи туристичної діяльності 1. Сутність природи послуг. У чому вона виражається? 2. Назвіть специфіку властивостей послуг туризму. 3. У чому проявляється комплексність туристичних послуг? 4. Дайте характеристику інклюзив-туру. 5. Дайте характеристику пекідж-туру. 6. Що таке структура комплексного обслуговування? 7. Які основні напрями стандартизації турпродукту? 8. Як класифікують туризм за видами туризму? 9. Що таке система таймер? 10. Назвіть основні фактори зростання привабливості окремих регіонів світу для туристів. 11. Які етапи проходить створення нового турпродукту? 12. Що таке туристичний маршрут? 13. Дайте класифікацію міжнародних мандрівників. Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.	4	8
4. Маркетингові аспекти туристичних послуг. 1. Які основні показники застосовують у туристичній діяльності? 2. У чому полягає специфіка маркетингу послуг туризму? 3. Дайте характеристику сегментації туристичного попиту. 4. У чому полягає мотивація міжнародних подорожей? 5. Дайте характеристику демографічним і соціально-економічним критеріям сегментації туристичного попиту. 6. За якими напрямками проводиться аналіз ринкових можливостей. 7. Охарактеризуйте соціально-економічні критерії, що впливають споживчий вибір на туристичному ринку.	4	8

8. У чому полягають поведінкові стереотипи туристів? 9. Дайте оцінку розвитку міжнародного туризму на найближчу перспективу. 10. Охарактеризуйте стратегічний маркетинг в туризмі. 11. Назвіть засоби реалізації маркетингу. 12. Як використовуються нові технології для маркетингу у туризмі? Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.		
5. Технології дореалізаційних процесів 1. У чому проявляється сутність туристичної послуги? 2. Які риси властиві туристичним послугам? 3. Розкрийте особливості основних послуг. 4. Розкрийте особливості додаткових послуг. 5. Які типи підприємств існують у сфері туризму? 6. Що являє собою виробничо-обслуговуюча діяльність туроператорів? 7. Назвіть основні завдання туроператорів. 8. Виділіть чотири основних типи туроператорів. 9. У чому полягає процес взаємодії між туроператором і турагентом? 10. Які основні функції притаманні турагентом? 11. Які висуваються вимоги до процесу обслуговування туристів? 12. Обґрунтуйте етапи розробки і затвердження туристичного маршруту. 13. Дайте характеристику каналам розподілу туристичного продукту. Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.	4	8
6. Обслуговування клієнтів туристичної фірми 1. У чому полягає процес продажу туристичного продукту? 2. Які фактори впливають на рівень обслуговування клієнтів при купівлі туру? 3. Що, згідно з нормативними активами персонал повинен знати та вміти?	4	8

4. Які фактори визначають рівень обслуговування клієнтів? 5. За якими ознаками можна класифікувати методи продаж туристичного продукту? 6. Дайте характеристику документальному оформленню взаємин на ринку туристичного продукту. 7. На основі яких документів здійснюється реалізація туристичного продукту? 8. Яка інформація має бути надана споживачеві туристичного продукту до укладення договору на туристичне обслуговування? 9. Що таке туристичний ваучер? 10. Як проводиться організація розрахунків із клієнтами туристичної фірми? 11. Обґрунтуйте технологію просування і стимулювання продаж туристичних продуктів. 12. У яких напрямках може здійснюватися просування продукту на ринку туристичних послуг? 13. У чому проявляється стимулювання продаж туристичного продукту? 14. Назвіть соціально-психологічні особливості туристичної діяльності. Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.		
7. Особливості ціноутворення на ринку туристичних послуг 1. У чому полягає механізм ціноутворення на ринку туристичних послуг? 2. Назвіть ціноутворювальні фактори на ринку туристичних послуг. 3. Яка залежність ціни від рівня попиту та пропозиції? 4. Що є основними засобами політики цін? 5. З яких елементів складається структура ціни туристичного продукту? 6. Охарактеризуйте собівартість туристичного продукту. 7. За що виплачується комісійна винагорода агенту? 8. Коли застосовуються знижки в туристичній діяльності? 9. Які статті витрат несе туристична фірма? 10. Які існують методи ціноутворення в туристичній діяльності? 11. Охарактеризуйте моделі формування валютних цін на	4	8

туристичні послуги. Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.		
8. Міжнародне регулювання туристичної діяльності 1. Що таке міжнародне регулювання туристичної діяльності? 2. Які існують міжнародні організації? 3. За якими групами класифікуються міжнародні туристичні організації ? 4. У якому році було створено ЮНВТО? 5. Скільки дійсних членів входить до складу ЮНВТО? 6. Назвіть регіональні міжнародні туристичні організації. 7. Дайте характеристику міжнародним туристичним заходам. 8. Що таке інструменти регулювання міжнародної туристичної діяльності? Назвіть головні з них. 9. Які міжнародні акти регулюють туристичну діяльність? 10. В чому полягає особливість «Кодексу туриста»? Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.	4	8
9. Загальні положення про готельний бізнес 1. Що таке готель? 2. У чому полягає стандартна класифікацію засобів розміщення за рекомендацією ЮНВТО? 3. Назвіть додаткові послуги готельних підприємств. 4. Дайте характеристику основним типам готелів. 5. Охарактеризуйте готельний продукт. 6. Поясніть три рівні продукту «готель». 7. Поясніть чотири рівні продукту «готель». 8. Дайте класифікацію готельних підприємств. 9. Охарактеризуйте класифікацію готельних підприємств за рівнем комфорту. 10. Скільки категорій присвоюється готелям в Україні? 11. Які існують мінімальні вимоги до готелів {мотелів} різних категорій в Україні?	4	8

12. Як класифікують готельні номери? Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.		
10. Організаційна структура готельного бізнесу 1. Що таке організаційна структура? 2. Яка мета організаційної структури? 3. Що таке організаційна структура управління? 4. Які існують типи організаційних структур? 5. Особливості лінійної організаційної структури управління. 6. Особливості функціональної організаційної структури управління. 7. Охарактеризуйте типову пірамідальну структуру управління готелем. 8. Які існують основні служби готелю? 9. Особливості технологічного циклу обслуговування гостей. 10. Характерні риси роботи служби бронювання. 11. Характерні риси роботи служби обслуговування. 12. Характерні риси роботи служби прийому. 13. Характерні риси роботи служби експлуатації номерного фонду. 14. Характерні риси роботи служби безпеки. 15. Які найбільш розповсюджені форми в міжнародній практиці управління підприємствами гостинності існують? Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.	4	8
11. Менеджмент обслуговування на підприємствах харчування 1. За якими критеріями класифікують підприємства харчування туристичної індустрії? 2. Як залежно від місця розташування розрізняють ресторани? 3. Що таке асортимент продукції? 4. Як поділяються за формами обслуговування підприємства	4	8

харчування? 5. Як поділяються за рівнем обслуговування підприємства харчування? 6. Особливості культури обслуговування. 7. Безпека та екологічність при обслуговуванні. 8. Створення комфорту на підприємствах харчування. 9. Психологічні особливості процесу обслуговування. 10. Особливості етики обслуговування на підприємствах харчування. 11. Дайте характеристику поняття «обслуговування в номерах». 12. Що таке умови харчування в ресторанах готельних комплексів? Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.		
12. Менеджмент персоналу і ресторанів 1. Особливості функціонування кадрової служби в готелі. 2. Які основні завдання кадрової служби? 3. Які основні вимоги ставляться до менеджера? 4. Планування персоналу на підприємстві. 5. Охарактеризуйте підбір персоналу в готелі. 6. Дайте характеристику процедурі прийому на роботу. Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.	4	8
Тема 13. Основи інвестування підприємств туризму Задачі: 1) Банк пропонує 23% річних. Яким повинен бути початковий внесок, щоб через 3 роки мати на рахунку 5 млн. грн.? 2) Інвестор має 100 000 грн. Він може вкласти цю суму на 5 років під 22 % річних. Яку суму він одержить через 5 років. 3) Якою буде реальна величина капіталу інвестора через рік (і через два роки), якщо 1 500 тис. грн. інвестуються з доходністю 20 % при очікуваній інфляції	4	8

12 %.. Як зміниться результат, якщо і дохідність і темп інфляції: а) збільшаться на 2%; б) зменшаться на 2%? 4) Фінансовий менеджер запропонував Вам інвестувати Ваші 4 000 дол. США у його підприємство, пообіцявши повернути Вам 5 000 дол. США через два роки. Маючи інші інвестиційні можливості, Ви повинні з'ясувати, яка процентна ставка прибутковості запропонованого Вам варіанту. Фінансово-економічна грамотність : підручник : [у 2 частинах] – Ч.1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. В. Димченко. – Київ : Кондор, 2017. – 1024 с. Вовчак О.Д. Інвестиційний менеджмент: підручник / Вовчак О. Д., Руцишин Н. М.; Укоопспілка, Львів. торг.-екон. ун-т. – Львів: Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2016. – 463 с.		
Тема 14. Фінансування підприємств туризму Задачі: 1) Власний капітал підприємства складає 400 тис.грн., а вартість активів 550 тис.грн., в т.ч. необоротні активи – 350 тис.грн. Розглядається можливість збільшення капіталу на 100 тис.грн., причому можливі 2 варіанти – нова емісія простих акцій або довгостроковий кредит. Розрахунковий річний операційний прибуток, тобто прибуток до сплати відсотків і податків, складе 80 тис.грн. Розрахувати максимально допустиму ставку по довгостроковому кредиту. 2) Маючи власний капітал у розмірі 600 тис.грн., підприємство вирішило суттєво збільшити обсяг своєї господарської діяльності за рахунок залучення позикового капіталу. Пропонуються три варіанти залучення коштів у сумі 150, 300 і 600 тис.грн. Коефіцієнт валової рентабельності активів (без урахування витрат по сплаті відсотків за кредит) складає 10%. Мінімальна відсоткова ставка за кредит – 8%. Премія за ризик при залученні коштів у сумі 300 тис.грн. буде становити 0,5%, а при сумі 600 тис.грн. – 1%. Необхідно визначити, при якій структурі капіталу буде досягнутий найвищий ефект фінансового важеля. Зробити обґрунтовані	4	8

ВИСНОВКИ. Фінансово-економічна грамотність : підручник : [у 2 частинах] – Ч.1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. В. Димченко. – Київ : Кондор, 2017. – 1024 с. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посіб. — К. : КНЕУ, 2003. — 554с. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч.посіб. – К.:ЦУЛ, 2007. – 320 с.		
Тема 15. Фінансова безпека підприємств туризму Завдання: 1) У ролі фінансового директора проаналізуйте взаємодію підприємства з державою щодо їх взаємовпливу на діяльність один одного з генерування зовнішніх загроз. 2) У ролі співробітника ризик-менеджменту та фінансової безпеки суб'єкта господарювання реального сектору економіки дослідіть вплив на його діяльність загроз, які виникають у банківській сфері в умовах впливу кризових явищ, та надайте рекомендації щодо їх нейтралізації. 3) У ролі власника суб'єкта господарювання, що виробляє ексклюзивну продукцію для обмеженого кола покупців (висока вартість, незначна пропозиція), розробіть класифікацію загроз для вашого підприємства з боку контрагентів, конкурентів та держави. Фінансово-економічна грамотність : підручник : [у 2 частинах] – Ч.1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. В. Димченко. – Київ : Кондор, 2017. – 1024 с.	4	8
Разом	60	120

6. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

Контрольна робота є складовою навчального процесу, активною формою самостійної роботи студентів, і представляє собою закінчене дослідження певного напрямку.

Метою виконання контрольної роботи є активізація самостійної роботи, покращення теоретичної та практичної роботи студентів. Кожен з студентів отримує індивідуальне завдання, що сприяє:

- поглибленому вивченню теоретичного матеріалу;
- формуванню вмінь щодо класифікації послуг готелів та класифікації готелів;
- залученню студентів до самостійної роботи з науковою літературою конкретного спрямування та розвитку навиків глибокого вивчення, узагальнення та систематизації підбраного матеріалу;
- розвитку здібностей до формулювання авторських висновків та пропозицій на основі проведеного дослідження.

Завдання виконання контрольної роботи є:

- вміти аналізувати діяльність підприємств туризму;
- вміти характеризувати, визначати цілі та завдання подальшого розвитку підприємств туризму;
- засвоїти класифікацію послуг готелів та класифікації готелів;
- при розгляді будь-якої теми, вміти виокремити місце та роль туристичного бізнесу у інноваційному розвитку регіону;
- вміння самостійно працювати та користуватись навчальною літературою.

Передумовами виконання завдання слугують:

- систематичне відвідування лекцій,
- активна участь в роботі на практичних заняттях,
- творча ініціатива студента,
- відповідальність та організованість студента;
- участь у студентських конференціях.

Контрольна робота виконується студентом самостійно і здається у встановлений термін (як правило, за два тижні до закінчення навчального семестру).

Студент повинен самостійно навчитися працювати з науковою економічною літературою, посібниками, довідковими, статистичними та іншими науково допоміжними матеріалами згідно з вибраною темою.

Використовуючи різноманітну літературу студент повинен уміти коротко викласти зміст вибраної теми. При цьому важливо не тільки проаналізувати питання, але й визначити своє бачення проблеми, своє ставлення до її розв'язання.

При виконанні контрольної роботи *студент повинен користуватися* методичними вказівками щодо виконання контрольної роботи навчальної дисципліни, методичними вказівками щодо самостійної роботи дисципліни, а також навчально-методичною літературою. Запорукою успішного виконання контрольних робіт виступає повне дотримання методичних рекомендацій.

Розкриття теми має бути пов'язаним із пунктами плану контрольної роботи. Сама робота повинна бути результатом опрацювання й засвоєння декількох джерел.

Успішне виконання контрольної роботи виступає обов'язковою умовою допуску до проходження підсумкового контролю (заліку) з дисципліни. Якісно проведені дослідження можуть виступати основою для написання курсових та дипломних робіт.

Контрольну роботу студенти виконують державною мовою. Загальний обсяг – не більше 15-20 сторінок, надрукованих через 1,5 інтервалу, гарнітура Times New Roman, кегль 14 в редакторі Microsoft Word на одному звороті сторінок стандартного формату (A4) з дотриманням стандартних полів, сторінки нумерують у правому нижньому куті. В кінці роботи наводиться список використаних джерел, ставляться підпис студента і дата виконання.

Форма проведення підсумкового оцінювання виконаного дослідження – презентація та публічна доповідь (5-7 хвилин) з подальшим відкритим обговоренням або індивідуальна співбесіда на тему контрольної роботи.

При оцінці контрольної роботи враховується ступінь розкриття теми та відображення головного змісту, глибина опрацювання відповідних тематичних джерел інформації, вміння застосовувати теоретичний матеріал для вирішення практичних проблем, логічність викладу, здатність робити висновки з проведеного дослідження, відповідність технічного оформлення зазначеним нормам, якість підсумкової співбесіди або доповіді. Оцінка дається кожному з вказаних елементів виконаної роботи.

Результати виконання контрольної роботи зараховується як відповідний модуль. Загальна кількість балів за виконання дослідження – 15. Бали враховуються в підсумковий результат вивчення дисципліни.

Перелік рекомендованих тем для написання контрольних робіт з дисципліни «Економіка та планування діяльності підприємств туризму»

1. Особливості визначення місії та головних напрямів діяльності підприємств туристичного бізнесу.
2. Основні тенденції зміни законодавчої бази діяльності підприємств.
3. Структура туристичного підприємства та чинники, що на неї впливають.
4. Складові елементи ринкової інфраструктури в галузі туризму.
5. Франчайзинг як особлива форма організації туристичного бізнесу.
6. Принципи та етапи процесу побудови організаційних структур управління колективним закладом розміщення.
7. Особливості формування організаційних структур управління новостворюваних туристичних підприємств.
8. Особливості формування структури персоналу туристичних підприємств.
9. Тенденції динаміки структури персоналу в галузі туризму.
10. Обґрунтування оптимальної чисельності персоналу туристичних підприємств різних типів.
11. Особливості систем управління персоналом на підприємствах зарубіжних країн.
12. Практичне значення основних та оборотних активів для здійснення процесу діяльності.
13. Правовий захист нематеріальних ресурсів підприємства.

14. Патентування і ліцензування підприємницької діяльності та ресурсів туристичної фірми.
15. Сучасна політика ресурсозбереження та ефективність її здійснення.
16. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів туристичного підприємства.
17. Сучасні тенденції залучення і використання туристичними підприємствами фінансових інвестицій.
18. Основні тенденції організаційного прогресу.
19. Інноваційні стратегії зарубіжних і вітчизняних підприємств.
20. Необхідність і спрямованість соціальної діяльності підприємства.
21. Сучасні проблеми соціального захисту працівників підприємства.
22. Світовий досвід прогнозування розвитку суб'єктів господарювання.
23. Сутність, стадії та логіка розробки бізнес-плану туристичного підприємства.
24. Розвиток системи стратегічного планування та бізнес-планування діяльності туристичних підприємств.
25. Сучасні концепції виробничого і соціального маркетингу.
26. Оцінка маркетингового потенціалу туристичного підприємства.
27. Інноваційні заходи підвищення якості та конкурентоспроможності туристичного продукту (туристичної послуги) на туристичних підприємствах.
28. Міжнародні системи сертифікації та національні системи якості.
29. Основні види контролю якості на туристичних підприємствах та їх ефективність.
30. Резерви підвищення продуктивності праці та шляхи їх використання.
31. Світовий досвід використання моделей мотивації трудової діяльності на туристичних підприємствах.
32. Формування політики оплати праці на туристичних підприємствах.
33. Вибір фірм і систем оплати праці на туристичних підприємствах.
34. Складання фінансового плану туристичного підприємства.
35. Загальноприйнята практика використання прибутку підприємства.
36. Основні підходи до використання обліково-звітної інформації для оцінки фінансово-економічного стану туристичного підприємства.
37. Сучасний досвід і методичні підходи до оцінки соціальної ефективності діяльності туристичного підприємства.
38. Економічна безпека у системі діяльності туристичних підприємств.
39. Практика та ефективність санації туристичних підприємств.
40. Масштаби і тенденції банкрутства туристичних підприємств.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Згідно з наказом № 0202-1/260 від «07» серпня 2020р. лекції проводяться виключно в онлайн режимі із застосуванням платформ для відеоконференцій: ZOOM, Skype. 25-30% часу лекції обов'язково резервується для запитань, дискусій, обговорення навчального матеріалу.

Практичні заняття можуть проходити в аудиторії (до 20 осіб), чи в дистанційній формі.

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (групова дискусія);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проєктних завдань в ході самостійної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати розрахункові, ситуаційні та інші задачі;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних та хмарних технологій;
- контроль та оцінювання вмінь та навичок вирішувати кейсові проблемні завдання із розподілом ролей в командах.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення екзаменаційної роботи. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем.

Структура екзаменаційної роботи:

- творче питання – 20 балів;
- тести – 20 балів (10 тестових завдань x 2,0 бали).

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму виконання екзаменаційної роботи (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь).

У разі настання / подовження дії обставин непереборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти надається можливість скласти залікову роботу в тестовій формі (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Кредитування підприємств у готельно-ресторанному бізнесі».

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентною «Економіка та планування діяльності підприємств туризму»

Шифр ПРН (відповідно до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
ПРН7	Уміння діагностувати стан маркетингового середовища туристичних підприємств і організації та тенденції розвитку туристичного ринку.	Репродуктивний. Проблемного навчання. Евристичний (частково-пошуковий). Дослідницький.	Проведення поточного контролю, фінальний контроль у вигляді контрольного заходу – підсумкового контролю.
ПРП9	Уміння використовувати спеціалізовану довідкову літературу при розробці програмних турів, прикладних каскад і флеш-турів.	Репродуктивний. Проблемного навчання. Евристичний (частково-пошуковий). Дослідницький.	Проведення поточного контролю, фінальний контроль у вигляді контрольного заходу – підсумкового контролю.
ПРН13	Знання технології оформлення, ведення обліку та зберігання туристичної документації: програм перебування туристів, інформаційних листів (пам'яток); туристичних ваучерів, санаторно-курортних путівок, маршрутних листів, міграційних карток, візових анкет,	Репродуктивний. Проблемного навчання. Евристичний (частково-пошуковий). Дослідницький.	Проведення поточного контролю, фінальний контроль у вигляді контрольного заходу – підсумкового контролю.

	страхових полісів, митних декларацій та ін. документів, необхідних для здійснення подорожі; звітів, запрошень, листів бронювання, квитків на транспортне обслуговування, багажних квитанцій, списків груп та ін.		
ПРН20	Знання технології обов'язкового страхування туристів на підставі нормативно-правової бази з питань страхування та особливостей страхування майна і життя в Україні та за кордоном.	Репродуктивний. Проблемного навчання. Евристичний (частково-пошуковий). Дослідницький.	Проведення поточного контролю, фінальний контроль у вигляді контрольного заходу – підсумкового контролю.
ПРН22	Знання правил обліку та збереження документації, листів бронювання, оферт та інвойсів (рахунків) за туристичне обслуговування.	Репродуктивний. Проблемного навчання. Евристичний (частково-пошуковий). Дослідницький.	Проведення поточного контролю, фінальний контроль у вигляді контрольного заходу – підсумкового контролю.
ПРН36	Уміння визначати ризики та забезпечувати безпеку туристичних подорожей.	Репродуктивний. Проблемного навчання. Евристичний (частково-пошуковий). Дослідницький.	Проведення поточного контролю, фінальний контроль у вигляді контрольного заходу – підсумкового контролю.

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);
- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів);

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Денна форма навчання	Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання															КР	Всього	Екзамен	Сума
	тем а	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15			
	max	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	15	60	40

При вивченні кожного розділу проводиться поточний контроль у формі усного опитування та виступів студентів. На практичному занятті студент може отримати від 1 до 3 балів. Максимально студент може отримати 60 балів. Екзамен – 40 балів. Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає 100 балів.

Вид завдання, що оцінюється	Система оцінювання знань, бали		Критерії оцінки
Оцінювання знань практичних занять (письмова або усна)	від 1.0 до 3.0	3.0	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання основної і додаткової

відповідь)		літератури, передбачені на рівні творчого використання
	2.0	виставляється здобувачу вищої освіти, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок
	1.0	виставляється, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив недостатні знання основного програмного матеріалу, в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення

Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70 – 89	добре	
50 – 69	задовільно	
1– 49	незадовільно	не зараховано

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу - К.: Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.
2. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Зелена Буковина, 2003. – 312 с.
3. Любіцева О.О. Методика розробки турів : Навч. посібник. – К.: Альтерпрес, 2003. – 104 с.
4. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: навчальний посібник. К.: Знання, 2005. – 241 с.

5. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. — 544 с.

6. Фінансова безпека суб'єктів господарювання: підручник з грифом МОНУ / авт. кол.; за ред. д-ра екон. наук, проф. О.Б. Жихор. — К: УБС НБУ, 2014. — 605 с.

7. Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 344 с.

8. Фінансово-економічна грамотність : підручник : [у 2 частинах] — Ч.1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. В. Димченко. — Київ : Кондор, 2017. — 1024 с.

9. Фінансово-економічна грамотність : підручник : [у 2 частинах] — Ч.2: Банківська система України, загальні поняття про облік, аудит та економічний аналіз в умовах ринкової економіки / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор. — Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. — 440 с.

10. Яновська Н.В. Туризм: організація і облік. — Харків: Фактор, 2000. — 229 с.

Допоміжна література

1. Борщ Л.М. Інвестування: теорія і практика: Навч. посіб.— 2-ге вид.,перероб. і доп. / Борщ Л.М., Герасимова С.В., 2007. — 685 с.

2. Вовчак О.Д. Інвестиційний менеджмент: підручник / Вовчак О. Д., Руцишин Н. М.; Укоопспілка, Львів. торг.-екон. ун-т. — Львів: Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2016. — 463 с.

3. Вовчак О.Д. Інвестування: Навч. посібник / Вовчак О.Д., Львів: Новий світ-2000. — 2008. — 544 с.

4. Вознюк М.А. Інвестування: навчальний посібник / М.А. Вознюк, Б.І. Пшик, Г.В. Дурицька. — К.: УБС. — 2017. — 455 с.

5. Денисенко М. П. Основи інвестиційної діяльності / М. П. Денисенко // Підручник для студ. вищих навчальних закладів — К.: Алеута, 2003. — 338 с.

6. Докієнко Л.М. Інвестиційний менеджмент: навч. посібник / Л. М. Докієнко, В. В. Клименко, Л. М. Акімова. — К.: Академвидав, 2011. — 405 с.

7. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб. / А. П. Дука // — К.: Каравела, 2007. — 424с.

8. Жихор, О. Б. Оцінка ефективності інноваційних проектів підприємства: дис. на здобуття наук. ступ. к.е.н. за спец. 08.06.01 — економіка, організація та управління підприємствами. — Харківський державний економічний університет. — Харків, 2002. — 193 с.

9. Жихор О.Б., Рогова Д.М. Рівень фінансової безпеки підприємства // Науковий вісник національного лісотехнічного університету України: збірник науково-технічних праць. — Львів: РВВ НПТУ України. — 2014. — Вип. 24.7. — С. 216 — 222.

10. Інвестування: підручник / [М. І. Крупка та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. – 452 с.

11. **Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Т. В. Майорова// – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.**

12. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посіб. — К. : КНЕУ, 2003. — 554с.

13. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник. / За ред. д.е.н., проф. Буряка П.Ю., д.е.н., проф. Жихор О.Б. – К.: «Хай-Тек Прес», 2010. – 528 с.

14. Фінанси підприємств: Підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін. Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – 6-те вид., перероб. та допов. – К.: КНЕУ, 2006. – 552 с.

15. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч.посіб. – К.:ЦУЛ, 2007. – 320 с.

10. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕО-ЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

www.prezident.gov.ua – сайт Президента України

www.rada.gov.ua – сайт Верховної Ради України

www.kmu.gov.ua – сайт Кабінету Міністрів України

www.me.gov.ua – сайт Міністерства економіки України

www.ukrstat.gov.ua – сайт Держкомстату України

www.bank.gov.ua – сайт Національного банку України

www.nbuv.gov.ua – сайт Національної бібліотеки України ім.

Вернадського

www.librari.ukma.kiev.ua – сайт наукової бібліотеки НаУКМА

<http://expo.org.ua> - Виставкова федерація України

<http://www.expoplaza.kiev.ua> - Виставковий центр «КиївЕкспоПлаза»

11. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ПОДОВЖЕННЯ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПОБОРНОЇ СИЛИ (В ТОМУ ЧИСЛІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ ЧЕРЕЗ ПАНДЕМІЮ)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle (<http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1584>) проводяться практичні, індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

2. Конспект(и) лекцій з навчальної дисципліни

Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. або
Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.

3. Методичні вказівки (рекомендації) для проведення лабораторних, практичних та семінарських занять

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин
1.Розвиток туристично-готельної справи 1.1. Предмет, мета і завдання дисципліни 1.2. Еволюція становлення туризму 1.3. Історичний шлях розвитку підприємств індустрії відпочинку 1.4. Сучасні тенденції розвитку готельної індустрії 1.5. Сучасні тенденції розвитку туристичної галузі 1.6. Сучасний стан туризму і готельного бізнесу в Україні	2
2. Регулювання туристичної діяльності в Україні 2.1. Державне регулювання туристичного бізнесу в Україні 2.2. Принципи і цілі державного регулювання туристичної діяльності в Україні 2.3. Державні органи регулювання туризму в Україні 2.4. Нормативно-правова база туристичної діяльності 2.5. Ліцензування туристичних послуг 2.6. Сертифікація послуг готелів і послуг харчування 2.7. Права і обов'язки сторін туристичної діяльності 2.8. Організаційний аспект створення туристичної фірми	2
3. Економічні основи туристичної діяльності 3.1. Послуги туризму, їх сутність і специфіка 3.2. Поняття та значення туристичного бізнесу в економіці 3.3. Комплексність туристичних послуг 3.4. Класифікація туризму 3.5. Фактори розвитку туристичних послуг 3.6. Розробка туристичного продукту 3.7. Міжнародний туризм	2
4. Маркетингові аспекти туристичних послуг 4.1. Показники туристичної діяльності 4.2. Специфіка маркетингу послуг туризму 4.3. Сегментація туристичного попиту 4.4. Вибір цілей і завдань маркетингу туристичних послуг 4.5. Стратегічний маркетинг в туризмі	2

4.6. Використання нових технологій для маркетингу в туризмі	
5. Технології дореалізаційних процесів 5.1. Особливості туристичних послуг 5.2. Туроператорська та турагентська діяльність 5.3. Технологічні аспекти формування туристичних послуг 5.4. Технологія доставки туристичного продукту до споживача 5.5. Специфіка рекламних послуг у туристичній галузі 5.6. Використання рекламних засобів для просування туристичного продукту	2
6. Обслуговування клієнтів туристичної фірми 6.1. Сутність процесу обслуговування 6.2. Документальне оформлення взаємин туристичної фірми з клієнтом 6.3. Організація розрахунків із клієнтами туристичної фірми 6.4. Технологія просування і стимулювання продаж туристичних продуктів 6.5. Соціально-психологічні особливості туристичної діяльності	2
7. Особливості ціноутворення на ринку туристичних послуг 7.1. Механізм ціноутворення в міжнародному туризмі 7.2. Фактори формування ціни на туристичні послуги 7.3. Політика цін на туристичні послуги 7.4. Структура ціни на туристичний продукт 7.5. Доходи і витрати в туристичній діяльності 7.6. Методи ціноутворення в туристичних фірмах 7.7. Практичні аспекти формування цін на комплексне обслуговування	2
8. Міжнародне регулювання туристичної діяльності 8.1. Роль міжнародних організацій в регулюванні туристичної діяльності 8.2. Види, цілі і завдання міжнародних туристичних організацій 8.3. Міжнародні туристичні заходи 8.4. Інструменти регулювання міжнародної туристичної діяльності 8.5. Міжнародні акти, які регулюють туристичну діяльність	2
9. Загальні положення про готельний бізнес 9.1. Характеристика та особливості готельних послуг 9.2. Класифікація готелів 9.3. Рівень комфорту закладів готельного типу 9.4. Функціональне призначення готельних номерів	2
10. Організаційна структура готельного бізнесу 10.1. Значення організаційної структури 10.2. Типи організаційних структур 10.3. Розробка організаційної структури в готельному бізнесі 10.4. Основні служби готелю	2

10.5. Форми управління підприємствами готельного бізнесу	
11. Менеджмент обслуговування на підприємствах харчування 11.1. Класифікація підприємств харчування 11.2. Культура обслуговування на підприємствах харчування 11.3. Безпека та екологічність під час обслуговування 11.4. Створення комфорту 11.5. Психологічні особливості процесу обслуговування 11.6. Етика обслуговування 11.7. Обслуговування в готельних номерах 11.8. Умови харчування і методи обслуговування	2
12. Менеджмент персоналу і ресторанів 12.1. Кадрова служба готельного комплексу 12.2. Вимоги до менеджера 12.3. Планування персоналу 12.4. Підбір персоналу	2
Тема 13. Основи інвестування підприємств туризму 13.1. Суть та види інвестицій в ринковій економіці 13.2. Інвестиційна діяльність, її суб'єкти та об'єкти 13.3. Форми інвестицій в ринковій економіці 13.4. Фінансове забезпечення інвестиційного процесу 13.5. Менеджмент інвестицій, інвестиційні стратегії та політика	2
Тема 14. Фінансування підприємств туризму 14.1. Поняття фінансування та його форми 14.2. Внутрішні джерела фінансування операційної та інвестиційної діяльності підприємств 14.3. Зовнішнє фінансування суб'єктів господарювання 14.4. Альтернативні джерела фінансування суб'єктів господарювання	2
Тема 15. Фінансова безпека підприємств туризму 15.1. Сутність фінансової безпеки суб'єктів господарювання 15.2. Ризики і загрози фінансовій безпеці підприємств 15.3. Методи оцінки фінансової безпеки підприємства 15.4. Розробка системи фінансової безпеки підприємства: теоретичні та практичні аспекти	
Разом	30

4. Тематика курсових робіт (проектів), РГР, домашніх завдань тощо та методичні вказівки (рекомендації) щодо їх виконання

(не передбачено програмою)

5. Методичні розробки з організації самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни (графік, методичні рекомендації тощо)

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТА

Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
	Очна форма	Заочна форма
1.Розвиток туристично-готельної справи 1. Що таке туристично-готельний бізнес? 2. Які елементи входять у туристично-готельний бізнес? 3. Дайте визначення туризму ЮНВТО. 4. Дайте визначення туризму згідно із Законом України «Про туризм». 5. Які характерні ознаки відрізняють туристів від інших осіб, що подорожують? 6. Хто не належить до числа туристів? 7. Дайте визначення категорії «готель». 8. Скільки етапів виділяють у розвитку туризму? 9. У чому полягає особливість масового туризму? 10. Які виділяють етапи становлення підприємств індустрії відпочинку? 11. Як поділяють готельні ланцюги? 12. Назвіть переваги готельних ланцюгів. 13. Охарактеризуйте сучасні тенденції розвитку туристичної галузі. 14. У чому полягають особливості сучасного стану туризму і готельного господарства в Україні? Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.	4	8
2. Регулювання туристичної діяльності в Україні 1. Як саме розвиток туризму впливає на національну економіку країни? 2. Які основні нормативно-правові акти регулюють туристичну діяльність в Україні? 3. Назвіть головні принципи державного регулювання туристичної діяльності. 4. Назвіть мету державного регулювання туристичної діяльності. 5. У чому полягають концептуальні завдання державного регулювання туристичного бізнесу на сучасному етапі	4	8

розвитку економіки? 6. Назвіть інструменти реалізації державної політики туристичної діяльності. 7. Які основні цілі державного регулювання туристичної діяльності? 8. Назвіть органи державної виконавчої влади в галузі туризму в Україні. 9. Перелічіть основні завдання Держтуризмкурортів. 10. У чому полягає ліцензування туристичної діяльності? 11. Що повинно міститися у заяві про видачу ліцензії на здійснення туристичної діяльності? 12. У чому полягає сертифікація у сфері туристичної діяльності та послуг готелів? 13. Перелічіть права та обов'язки сторін туристичної діяльності. 14. Які існують суб'єкти підприємницької діяльності в Україні? 15. Поясніть процедуру створення підприємства. 16. Хто може бути засновниками підприємств туристичної діяльності? 17. Назвіть фактори, що визначають вибір організаційно-правових форм діяльності. Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.		
3. Економічні основи туристичної діяльності 1. Сутність природи послуг. У чому вона виражається? 2. Назвіть специфіку властивостей послуг туризму. 3. У чому проявляється комплексність туристичних послуг? 4. Дайте характеристику інклюзив-туру. 5. Дайте характеристику пекідж-туру. 6. Що таке структура комплексного обслуговування? 7. Які основні напрями стандартизації турпродукту? 8. Як класифікують туризм за видами туризму? 9. Що таке система таймер? 10. Назвіть основні фактори зростання привабливості окремих регіонів світу для туристів. 11. Які етапи проходить створення нового турпродукту? 12. Що таке туристичний маршрут? 13. Дайте класифікацію міжнародних мандрівників.	4	8

Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.		
4. Маркетингові аспекти туристичних послуг. 1. Які основні показники застосовують у туристичній діяльності? 2. У чому полягає специфіка маркетингу послуг туризму? 3. Дайте характеристику сегментації туристичного попиту. 4. У чому полягає мотивація міжнародних подорожей? 5. Дайте характеристику демографічним і соціально-економічним критеріям сегментації туристичного попиту. 6. За якими напрямками проводиться аналіз ринкових можливостей. 7. Охарактеризуйте соціально-економічні критерії, що впливають споживчий вибір на туристичному ринку. 8. У чому полягають поведінкові стереотипи туристів? 9. Дайте оцінку розвитку міжнародного туризму на найближчу перспективу. 10. Охарактеризуйте стратегічний маркетинг в туризмі. 11. Назвіть засоби реалізації маркетингу. 12. Як використовуються нові технології для маркетингу у туризмі? Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.	4	8
5. Технології дореалізаційних процесів 1. У чому проявляється сутність туристичної послуги? 2. Які риси властиві туристичним послугам? 3. Розкрийте особливості основних послуг. 4. Розкрийте особливості додаткових послуг. 5. Які типи підприємств існують у сфері туризму? 6. Що являє собою виробничо-обслуговуюча діяльність туроператорів? 7. Назвіть основні завдання туроператорів. 8. Виділіть чотири основних типи туроператорів. 9. У чому полягає процес взаємодії між туроператором і турагентом?	4	8

10. Які основні функції притаманні турагентом? 11. Які висуваються вимоги до процесу обслуговування туристів? 12. Обґрунтуйте етапи розробки і затвердження туристичного маршруту. 13. Дайте характеристику каналам розподілу туристичного продукту. Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.		
6. Обслуговування клієнтів туристичної фірми 1. У чому полягає процес продажу туристичного продукту? 2. Які фактори впливають на рівень обслуговування клієнтів при купівлі туру? 3. Що, згідно з нормативними активами персонал повинен знати та вміти? 4. Які фактори визначають рівень обслуговування клієнтів? 5. За якими ознаками можна класифікувати методи продаж: туристичного продукту? 6. Дайте характеристику документальному оформленню взаємин на ринку туристичного продукту. 7. На основі яких документів здійснюється реалізація туристичного продукту? 8. Яка інформація має бути надана споживачеві туристичного продукту до укладення договору на туристичне обслуговування? 9. Що таке туристичний ваучер? 10. Як проводиться організація розрахунків із клієнтами туристичної фірми? 11. Обґрунтуйте технологію просування і стимулювання продаж туристичних продуктів. 12. У яких напрямках може здійснюватися просування продукту на ринку туристичних послуг? 13. У чому проявляється стимулювання продаж: туристичного продукту? 14. Назвіть соціально-психологічні особливості туристичної діяльності. Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.	4	8

Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. — 544 с.		
7. Особливості ціноутворення на ринку туристичних послуг 1. У чому полягає механізм ціноутворення на ринку туристичних послуг? 2. Назвіть ціноутворювальні фактори на ринку туристичних послуг. 3. Яка залежність ціни від рівня попиту та пропозиції? 4. Що є основними засобами політики цін? 5. З яких елементів складається структура ціни туристичного продукту? 6. Охарактеризуйте собівартість туристичного продукту. 7. За що виплачується комісійна винагорода агенту? 8. Коли застосовуються знижки в туристичній діяльності? 9. Які статті витрат несе туристична фірма? 10. Які існують методи ціноутворення в туристичній діяльності? 11. Охарактеризуйте моделі формування валютних цін на туристичні послуги. Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. — 544 с.	4	8
8. Міжнародне регулювання туристичної діяльності 1. Що таке міжнародне регулювання туристичної діяльності? 2. Які існують міжнародні організації? 3. За якими групами класифікуються міжнародні туристичні організації ? 4. У якому році було створено ЮНВТО? 5. Скільки дійсних членів входить до складу ЮНВТО? 6. Назвіть регіональні міжнародні туристичні організації. 7. Дайте характеристику міжнародним туристичним заходам. 8. Що таке інструменти регулювання міжнародної туристичної діяльності? Назвіть головні з них. 9. Які міжнародні акти регулюють туристичну діяльність? 10. В чому полягає особливість «Кодексу туриста»? Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 344 с.	4	8

літератури, 2007. – 344 с.		
Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.		
9. Загальні положення про готельний бізнес 1. Що таке готель? 2. У чому полягає стандартна класифікацію засобів розміщення за рекомендацією ЮНВТО? 3. Назвіть додаткові послуги готельних підприємств. 4. Дайте характеристику основним типам готелів. 5. Охарактеризуйте готельний продукт. 6. Поясніть три рівні продукту «готель». 7. Поясніть чотири рівні продукту «готель». 8. Дайте класифікацію готельних підприємств. 9. Охарактеризуйте класифікацію готельних підприємств за рівнем комфорту. 10. Скільки категорій присвоюється готелям в Україні? 11. Які існують мінімальні вимоги до готелів {мотелів} різних категорій в Україні? 12. Як класифікують готельні номери? Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.	4	8
10. Організаційна структура готельного бізнесу 1. Що таке організаційна структура? 2. Яка мета організаційної структури? 3. Що таке організаційна структура управління? 4. Які існують типи організаційних структур? 5. Особливості лінійної організаційної структури управління. 6. Особливості функціональної організаційної структури управління. 7. Охарактеризуйте типову пірамідальну структуру управління готелем. 8. Які існують основні служби готелю? 9. Особливості технологічного циклу обслуговування гостей. 10. Характерні риси роботи служби бронювання. 11. Характерні риси роботи служби обслуговування. 12. Характерні риси роботи служби прийому. 13. Характерні риси роботи служби експлуатації номерного	4	8

фонду. 14. Характерні риси роботи служби безпеки. 15. Які найбільш розповсюджені форми в міжнародній практиці управління підприємствами гостинності існують? Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.		
11. Менеджмент обслуговування на підприємствах харчування 1. За якими критеріями класифікують підприємства харчування туристичної індустрії? 2. Як залежно від місця розташування розрізняють ресторани? 3. Що таке асортимент продукції? 4. Як поділяються за формами обслуговування підприємства харчування? 5. Як поділяються за рівнем обслуговування підприємства харчування? 6. Особливості культури обслуговування. 7. Безпека та екологічність при обслуговуванні. 8. Створення комфорту на підприємствах харчування. 9. Психологічні особливості процесу обслуговування. 10. Особливості етики обслуговування на підприємствах харчування. 11. Дайте характеристику поняття «обслуговування в номерах». 12. Що таке умови харчування в ресторанах готельних комплексів? Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.	4	8
12. Менеджмент персоналу і ресторанів 1. Особливості функціонування кадрової служби в готелі. 2. Які основні завдання кадрової служби? 3. Які основні вимоги ставляться до менеджера? 4. Планування персоналу на підприємстві. 5. Охарактеризуйте підбір персоналу в готелі.	4	8

6. Дайте характеристику процедурі прийому на роботу. Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму : Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.		
Тема 13. Основи інвестування підприємств туризму Задачі: 1) Банк пропонує 23% річних. Яким повинен бути початковий внесок, щоб через 3 роки мати на рахунку 5 млн. грн.? 2) Інвестор має 100 000 грн. Він може вкласти цю суму на 5 років під 22 % річних. Яку суму він одержить через 5 років. 3) Якою буде реальна величина капіталу інвестора через рік (і через два роки), якщо 1 500 тис. грн. інвестуються з дохідністю 20 % при очікуваній інфляції 12 %.. Як зміниться результат, якщо і дохідність і темп інфляції: а) збільшаться на 2%; б) зменшаться на 2%? 4) Фінансовий менеджер запропонував Вам інвестувати Ваші 4 000 дол. США у його підприємство, пообіцявши повернути Вам 5 000 дол. США через два роки. Маючи інші інвестиційні можливості, Ви повинні з'ясувати, яка процентна ставка прибутковості запропонованого Вам варіанту. Фінансово-економічна грамотність : підручник : [у 2 частинах] – Ч.1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. В. Димченко. – Київ : Кондор, 2017. – 1024 с. Вовчак О.Д. Інвестиційний менеджмент: підручник / Вовчак О. Д., Руцишин Н. М.; Укоопспілка, Львів. торг.-екон. ун-т. – Львів: Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2016. – 463 с.	4	8
Тема 14. Фінансування підприємств туризму Задачі: 1) Власний капітал підприємства складає 400 тис.грн., а вартість активів 550 тис.грн., в т.ч. необоротні активи – 350	4	8

тис.грн. Розглядається можливість збільшення капіталу на 100 тис.грн., причому можливі 2 варіанти – нова емісія простих акцій або довгостроковий кредит. Розрахунковий річний операційний прибуток, тобто прибуток до сплати відсотків і податків, складе 80 тис.грн. Розрахувати максимально допустиму ставку по довгостроковому кредиту. 2) Маючи власний капітал у розмірі 600 тис.грн., підприємство вирішило суттєво збільшити обсяг своєї господарської діяльності за рахунок залучення позикового капіталу. Пропонуються три варіанти залучення коштів у сумі 150, 300 і 600 тис.грн. Коефіцієнт валової рентабельності активів (без урахування витрат по сплаті відсотків за кредит) складає 10%. Мінімальна відсоткова ставка за кредит – 8%. Премія за ризик при залученні коштів у сумі 300 тис.грн. буде становити 0,5%, а при сумі 600 тис.грн. – 1%. Необхідно визначити, при якій структурі капіталу буде досягнутий найвищий ефект фінансового важеля. Зробити обґрунтовані висновки. Фінансово-економічна грамотність : підручник : [у 2 частинах] – Ч.1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. В. Димченко. – Київ : Кондор, 2017. – 1024 с. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посіб. — К. : КНЕУ, 2003. — 554с. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч.посіб. – К.:ЦУЛ, 2007. – 320 с.		
Тема 15. Фінансова безпека підприємств туризму Завдання: 1) У ролі фінансового директора проаналізуйте взаємодію підприємства з державою щодо їх взаємовпливу на діяльність один одного з генерування зовнішніх загроз. 2) У ролі співробітника ризик-менеджменту та фінансової безпеки суб'єкта господарювання реального сектору економіки дослідіть вплив на його діяльність загроз, які виникають у банківській сфері в умовах впливу кризових явищ, та надайте рекомендації щодо їх нейтралізації. 3) У ролі власника суб'єкта господарювання, що виробляє ексклюзивну продукцію для обмеженого кола	4	8

покупців (висока вартість, незначна пропозиція), розробіть класифікацію загроз для вашого підприємства з боку контрагентів, конкурентів та держави.		
Фінансово-економічна грамотність : підручник : [у 2 частинах] – Ч.1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. В. Димченко. – Київ : Кондор, 2017. – 1024 с.		
Разом	60	120

6. Індивідуальні завдання

Контрольна робота є складовою навчального процесу, активною формою самостійної роботи студентів, і представляє собою закінчене дослідження певного напрямку.

Метою виконання контрольної роботи є активізація самостійної роботи, покращення теоретичної та практичної роботи студентів. Кожен з студентів отримує індивідуальне завдання, що сприяє:

- поглибленому вивченню теоретичного матеріалу;
- формуванню вмінь щодо класифікації послуг готелів та класифікації готелів;
- залученню студентів до самостійної роботи з науковою літературою конкретного спрямування та розвитку навиків глибокого вивчення, узагальнення та систематизації підібраного матеріалу;
- розвитку здібностей до формулювання авторських висновків та пропозицій на основі проведеного дослідження.

Завдання виконання контрольної роботи є:

- вміти аналізувати діяльність підприємств туризму;
- вміти характеризувати, визначати цілі та завдання подальшого розвитку підприємств туризму;
- засвоїти класифікацію послуг готелів та класифікації готелів;
- при розгляді будь-якої теми, вміти виокремити місце та роль туристичного бізнесу у інноваційному розвитку регіону;
- вміння самостійно працювати та користуватись навчальною літературою.

Передумовами виконання завдання слугують:

- систематичне відвідування лекцій,
- активна участь в роботі на практичних заняттях,
- творча ініціатива студента,
- відповідальність та організованість студента;
- участь у студентських конференціях.

Контрольна робота виконується студентом самостійно і здається у встановлений термін (як правило, за два тижні до закінчення навчального семестру).

Студент повинен самостійно навчитися працювати з науковою економічною літературою, посібниками, довідковими, статистичними та іншими науково допоміжними матеріалами згідно з вибраною темою.

Використовуючи різноманітну літературу студент повинен уміти коротко викласти зміст вибраної теми. При цьому важливо не тільки проаналізувати питання, але й визначити своє бачення проблеми, своє ставлення до її розв'язання.

При виконанні контрольної роботи *студент повинен користуватися* методичними вказівками щодо виконання контрольної роботи навчальної дисципліни, методичними вказівками щодо самостійної роботи дисципліни, а також навчально-методичною літературою. Запорукою успішного виконання контрольних робіт виступає повне дотримання методичних рекомендацій.

Розкриття теми має бути пов'язаним із пунктами плану контрольної роботи. Сама робота повинна бути результатом опрацювання й засвоєння декількох джерел.

Успішне виконання контрольної роботи виступає обов'язковою умовою допуску до проходження підсумкового контролю (заліку) з дисципліни. Якісно проведені дослідження можуть виступати основою для написання курсових та дипломних робіт.

Контрольну роботу студенти виконують державною мовою. Загальний обсяг – не більше 15-20 сторінок, надрукованих через 1,5 інтервалу, гарнітура Times New Roman, кегль 14 в редакторі Microsoft Word на одному звороті сторінок стандартного формату (A4) з дотриманням стандартних полів, сторінки нумерують у правому нижньому куті. В кінці роботи наводиться список використаних джерел, ставляться підпис студента і дата виконання.

Форма проведення підсумкового оцінювання виконаного дослідження – презентація та публічна доповідь (5-7 хвилин) з подальшим відкритим обговоренням або індивідуальна співбесіда на тему контрольної роботи.

При оцінці контрольної роботи враховується ступінь розкриття теми та відображення головного змісту, глибина опрацювання відповідних тематичних джерел інформації, вміння застосовувати теоретичний матеріал для вирішення практичних проблем, логічність викладу, здатність робити висновки з проведеного дослідження, відповідність технічного оформлення зазначеним нормам, якість підсумкової співбесіди або доповіді. Оцінка дається кожному з вказаних елементів виконаної роботи.

Результати виконання контрольної роботи зараховується як відповідний модуль. Загальна кількість балів за виконання дослідження – 15. Бали враховуються в підсумковий результат вивчення дисципліни.

Перелік рекомендованих тем для написання контрольних робіт з дисципліни «Економіка та планування діяльності підприємств туризму»

1. Особливості визначення місії та головних напрямів діяльності підприємств туристичного бізнесу.

2. Основні тенденції зміни законодавчої бази діяльності підприємств.
3. Структура туристичного підприємства та чинники, що на неї впливають.
4. Складові елементи ринкової інфраструктури в галузі туризму.
5. Франчайзинг як особлива форма організації туристичного бізнесу.
6. Принципи та етапи процесу побудови організаційних структур управління колективним закладом розміщення.
7. Особливості формування організаційних структур управління новостворюваних туристичних підприємств.
8. Особливості формування структури персоналу туристичних підприємств.
9. Тенденції динаміки структури персоналу в галузі туризму.
10. Обґрунтування оптимальної чисельності персоналу туристичних підприємств різних типів.
11. Особливості систем управління персоналом на підприємствах зарубіжних країн.
12. Практичне значення основних та оборотних активів для здійснення процесу діяльності.
13. Правовий захист нематеріальних ресурсів підприємства.
14. Патентування і ліцензування підприємницької діяльності та ресурсів туристичної фірми.
15. Сучасна політика ресурсозбереження та ефективність її здійснення.
16. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів туристичного підприємства.
17. Сучасні тенденції залучення і використання туристичними підприємствами фінансових інвестицій.
18. Основні тенденції організаційного прогресу.
19. Інноваційні стратегії зарубіжних і вітчизняних підприємств.
20. Необхідність і спрямованість соціальної діяльності підприємства.
21. Сучасні проблеми соціального захисту працівників підприємства.
22. Світовий досвід прогнозування розвитку суб'єктів господарювання.
23. Сутність, стадії та логіка розробки бізнес-плану туристичного підприємства.
24. Розвиток системи стратегічного планування та бізнес-планування діяльності туристичних підприємств.
25. Сучасні концепції виробничого і соціального маркетингу.
26. Оцінка маркетингового потенціалу туристичного підприємства.
27. Інноваційні заходи підвищення якості та конкурентоспроможності туристичного продукту (туристичної послуги) на туристичних підприємствах.
28. Міжнародні системи сертифікації та національні системи якості.
29. Основні види контролю якості на туристичних підприємствах та їх ефективність.
30. Резерви підвищення продуктивності праці та шляхи їх використання.
31. Світовий досвід використання моделей мотивації трудової діяльності на туристичних підприємствах.
32. Формування політики оплати праці на туристичних підприємствах.

33. Вибір фірм і систем оплати праці на туристичних підприємствах.
34. Складання фінансового плану туристичного підприємства.
35. Загальноприйнята практика використання прибутку підприємства.
36. Основні підходи до використання обліково-звітної інформації для оцінки фінансово-економічного стану туристичного підприємства.
37. Сучасний досвід і методичні підходи до оцінки соціальної ефективності діяльності туристичного підприємства.
38. Економічна безпека у системі діяльності туристичних підприємств.
39. Практика та ефективність санації туристичних підприємств.
40. Масштаби і тенденції банкрутства туристичних підприємств.

7. Засоби діагностики з навчальної дисципліни (екзаменаційні білети, питання до ПМК, тестовий комплекс) (приклад екзаменаційного або залікового завдання з вказанням кількості балів за завдання)

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення екзаменаційної роботи. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем.

Структура екзаменаційної роботи:

- творче питання – 20 балів;
- тести – 20 балів (10 тестових завдань x 2,0 бали).

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму виконання екзаменаційної роботи (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь).

Приклад екзаменаційного білету

**Харківський національний університет імені В.Н Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

Освітньо-кваліфікаційний рівень

бакалавр

Спеціальність

242 «Туризм»

Семестр

5

Форма навчання

денна, заочна

Навчальна дисципліна

ЕтаПДПТ

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Творче питання: Використання рекламних засобів для просування туристичного продукту

2. Тести: 10 монотестів, 4 варіанта відповіді.

Затверджено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол №1 від «28» серпня 2020 року

Завідувач кафедри _____
(підпис)

А.Ю. Парфіненко
(прізвище та ініціали)

Екзаменатор _____
(підпис)

О.Б. Жихор
(прізвище та ініціали)

8. Питання для самостійної підготовки до заліку

1.Розвиток туристично-готельної справи

- 1.1. Предмет, мета і завдання дисципліни
- 1.2. Еволюція становлення туризму
- 1.3. Історичний шлях розвитку підприємств індустрії відпочинку
- 1.4. Сучасні тенденції розвитку готельної індустрії
- 1.5. Сучасні тенденції розвитку туристичної галузі
- 1.6. Сучасний стан туризму і готельного бізнесу в Україні

2. Регулювання туристичної діяльності в Україні

- 2.1. Державне регулювання туристичного бізнесу в Україні
- 2.2. Принципи і цілі державного регулювання туристичної діяльності в Україні
- 2.3. Державні органи регулювання туризму в Україні
- 2.4. Нормативно-правова база туристичної діяльності
- 2.5. Ліцензування туристичних послуг
- 2.6. Сертифікація послуг готелів і послуг харчування
- 2.7. Права і обов'язки сторін туристичної діяльності
- 2.8. Організаційний аспект створення туристичної фірми

3. Економічні основи туристичної діяльності

- 3.1. Послуги туризму, їх сутність і специфіка
- 3.2. Поняття та значення туристичного бізнесу в економіці
- 3.3. Комплексність туристичних послуг
- 3.4. Класифікація туризму
- 3.5. Фактори розвитку туристичних послуг
- 3.6. Розробка туристичного продукту
- 3.7. Міжнародний туризм

4. Маркетингові аспекти туристичних послуг

- 4.1. Показники туристичної діяльності
- 4.2. Специфіка маркетингу послуг туризму
- 4.3. Сегментація туристичного попиту
- 4.4. Вибір цілей і завдань маркетингу туристичних послуг
- 4.5. Стратегічний маркетинг в туризмі
- 4.6. Використання нових технологій для маркетингу в туризмі

5. Технології дореалізаційних процесів

- 5.1. Особливості туристичних послуг
- 5.2. Туроператорська та турагентська діяльність
- 5.3. Технологічні аспекти формування туристичних послуг
- 5.4. Технологія доставки туристичного продукту до споживача
- 5.5. Специфіка рекламних послуг у туристичній галузі
- 5.6. Використання рекламних засобів для просування туристичного продукту

6. Обслуговування клієнтів туристичної фірми

- 6.1. Сутність процесу обслуговування
- 6.2. Документальне оформлення взаємин туристичної фірми з клієнтом
- 6.3. Організація розрахунків із клієнтами туристичної фірми
- 6.4. Технологія просування і стимулювання продаж туристичних продуктів
- 6.5. Соціально-психологічні особливості туристичної діяльності

7. Особливості ціноутворення на ринку туристичних послуг

- 7.1. Механізм ціноутворення в міжнародному туризмі
- 7.2. Фактори формування ціни на туристичні послуги
- 7.3. Політика цін на туристичні послуги
- 7.4. Структура ціни на туристичний продукт
- 7.5. Доходи і витрати в туристичній діяльності
- 7.6. Методи ціноутворення в туристичних фірмах
- 7.7. Практичні аспекти формування цін на комплексне обслуговування

8. Міжнародне регулювання туристичної діяльності

- 8.1. Роль міжнародних організацій в регулюванні туристичної діяльності
- 8.2. Види, цілі і завдання міжнародних туристичних організацій
- 8.3. Міжнародні туристичні заходи
- 8.4. Інструменти регулювання міжнародної туристичної діяльності
- 8.5. Міжнародні акти, які регулюють туристичну діяльність

9. Загальні положення про готельний бізнес

- 9.1. Характеристика та особливості готельних послуг
- 9.2. Класифікація готелів
- 9.3. Рівень комфорту закладів готельного типу
- 9.4. Функціональне призначення готельних номерів

10. Організаційна структура готельного бізнесу

- 10.1. Значення організаційної структури
- 10.2. Типи організаційних структур
- 10.3. Розробка організаційної структури в готельному бізнесі
- 10.4. Основні служби готелю
- 10.5. Форми управління підприємствами готельного бізнесу

11. Менеджмент обслуговування на підприємствах харчування

- 11.1. Класифікація підприємств харчування
- 11.2. Культура обслуговування на підприємствах харчування
- 11.3. Безпека та екологічність під час обслуговування
- 11.4. Створення комфорту
- 11.5. Психологічні особливості процесу обслуговування
- 11.6. Етика обслуговування
- 11.7. Обслуговування в готельних номерах
- 11.8. Умови харчування і методи обслуговування

12. Менеджмент персоналу і ресторанів

- 12.1. Кадрова служба готельного комплексу
- 12.2. Вимоги до менеджера
- 12.3. Планування персоналу
- 12.4. Підбір персоналу

Тема 13. Основи інвестування підприємств туризму

- 13.1. Суть та види інвестицій в ринковій економіці
- 13.2. Інвестиційна діяльність, її суб'єкти та об'єкти
- 13.3. Форми інвестицій в ринковій економіці
- 13.4. Фінансове забезпечення інвестиційного процесу
- 13.5. Менеджмент інвестицій, інвестиційні стратегії та політика

Тема 14. Фінансування підприємств туризму

- 14.1. Поняття фінансування та його форми
- 14.2. Внутрішні джерела фінансування операційної та інвестиційної діяльності підприємств
- 14.3. Зовнішнє фінансування суб'єктів господарювання
- 14.4. Альтернативні джерела фінансування суб'єктів господарювання

Тема 15. Фінансова безпека підприємств туризму

- 15.1. Сутність фінансової безпеки суб'єктів господарювання
- 15.2. Ризики і загрози фінансовій безпеці підприємств
- 15.3. Методи оцінки фінансової безпеки підприємства
- 15.4. Розробка системи фінансової безпеки підприємства: теоретичні та практичні аспекти